

Persones grans decideixen viure juntes

FUNDACIÓ ENLLAÇ

Juliol-Agost de 2021

Figura 1: *Cohabitatge*: una opció de convivència per a persones grans que valoren les relacions personals responsables

Ja ets gran i et trobes bé de salut, però t'amoïna pensar què pot passar d'aquí uns anys, com estaràs, si tindràs a prop teu com ara persones amb qui t'entens, comparteixis gustos, aficions i una manera d'entendre la vida.

Posats a imaginar, t'imagines trobar un grup de persones així, de confiança, i fer-vos una casa al vostre gust, amb espais privats i d'altres comuns, per viureu junts? Això és el que ha fet l'Enric Emo, un amic de la Fundació Enllaç. Iniciatives com aquesta fins i tot tenen un nom: *cohousing*, en anglès. Es pot traduir com a *cohabitatge*.

En el mercat de l'habitatge s'hi comencen a trobar habitatges amb espais comuns i serveix compartits. No sempre estan pensats per a persones

grans. El projecte de l'Enric és diferent. *“No és una promoció comercial, - ens diu l'Enric- no ho fan per guanyar diners, o vendre'ns-ho s'hi algun dia ens en cansem. El cohabitatge és un model alternatiu, social. Es tracta d'una autopromoció cooperativa, però a diferència d'altres cooperatives d'habitatge, la propietat és col·lectiva, amb dret d'us, vitalícia i transmissible”.*

Hem demanat a Enric Emo per què ens expliqui el seu projecte. Volem saber quin són els punts claus que en convindria tenir presents si decidim fer un canvi de vida i apostar com ell pel cohabitatge.

Fundació Enllaç: Pel que tinc entès tu ets advocat, i treballes de consultor.

Enric Emo: Així és!

F.Enllaç: No et dediques al món immobiliari. Vull dir que abans d'iniciar el vostre projecte de cohabitatge no tenies -o no teníeu- experiències en això de construir-vos una casa... Ho anoto, simplement, per a qui llegeixi l'entrevista! Per curiositat... Qui de vosaltres va tenir la idea?

E.Emo: De fet va ser la mare d'un amic, una senyora de 90 anys, que ho va proposar. Per nosaltres, vull dir a Catalunya, a Espanya, tot això és força nou, però a països com Dinamarca i també a l'Uruguai, el cohabitatge per a *seniors*, persones grans, existeix de fa dècades.

F.Enllaç: I li vareu fer cas!

E.Emo: Li varem fer cas, sí! Pensa que nosaltres som un grup d'amics d'anys! La majoria ens coneixem des de l'escola i hem mantingut la nostra relació fins ara. Durant el confinament per la pandèmia de la COVID ens hem continuat trobant cada quinze dies. Virtualment. Fixa't si fa anys que ens coneixem bé! Em demanaves els moments clau d'un projecte de cohabitatge?

F.Enllaç: Aquesta és la intenció de la conversa, sí!

Clau Núm. 1. Amb quines persones vols viure?

E.Emo: Conèixer la gent amb qui aniràs a viure! Trobar les persones adients, amb qui sàpigues que hi haurà bona relació. Però, a més el grup s'ha de comprometre, i tenir les possibilitats econòmiques suficients. Si fas números, l'autopromoció d'un cohabitatge amb règim de sessió d'ús, com és el nostre cas, té avantatges econòmics.

F.Enllaç: Parlem-ne! Si volem que aquesta conversa sigui útil per a les persones que la llegeixen, parlem de diners.

E.Emo: El cost depèn del solar, les característiques de l'edifici, els serveis comuns i els assistencials. Figura 2: L'Enric Emo

Tot plegat pot estar al voltant de dos mil euros el metre quadrat. Adquirir el dret d'ús i compartir-lo amb el grup equival, aproximadament, al cost mitjà d'una residència per a gent gran durant quatre anys. Estem parlant d'un projecte no especulatiu, sense marges comercials, el cost de la construcció i de l'manteniment es pot reduir a la meitat del preu de mercat d'un immoble equivalent.

F.Enllaç: Seguim! Tenim el grup de persones amb el compromís de tirar endavant l'autopromoció d'un cohabitatge.

E.Emo: El primer que varem fer va ser definir un model cooperatiu per al nostre projecte. Així varem crear GEAHousing, que és la forma jurídica que et permet desenvolupar-lo. En aquest procés també hem hagut d'acordar com volem viure, com volem que sigui la casa on viure, quins espais volem compartir, quins espais ens reservem com a privats. La gent ha de tenir clar l'aspecte comunitari del projecte, però també el privat. El cohabitatge no és una comuna!

F.Enllaç: He, he, he! M'has fet riure, amb això de la comuna! I com serà casa vostra?

Clau Núm. 2: Com volem viure?

E.Emo: En el nostre cada persona té un apartament privat. En total construirem quinze apartaments. A l'inici, en el grup promotor érem deu persones. Ara en som vuit. Dues persones s'han retirat del projecte.

F.Enllaç: ... Podria venir a viure amb vosaltres...

E.Emo: ... Penso que no hi hauria massa problemes...

F.Enllaç: M'hauria de postular, però, oi? Quins espais comuns heu dissenyat?

E.Emo: El menjador i la cuina seran espais comuns. També tenim una sala, gran, per estar entre nosaltres, trobar-nos amb la família, amb amistats o fer esdeveniments. I un espai comú de treball. Com que som persones que ens agrada llegir també tenim una biblioteca; i un gimnàs, lloc on puguem fer exercici.

F.Enllaç: Ment sana, cost sa, i l'estomac ben cuidat!

E.Emo: Volem que la nostra vellesa sigui una etapa activa psíquicament i física. I també hem pensat en els serveis. Per exemple, una persona de consergeria, algú que sigui una mica "manetes"! També hi ha espai per a tres persones cuidadores i una infermeria. Ara no ens cal cap persona que ens cuidi, però mes endavant, qui sap! Ho hem previst.

F.Enllaç: Tot això ja està decidit.

E.Emo: Decidit, dibuixat i aprovat! En el nostre grup tenim la sort de comptar amb els arquitectes José Maria Torres i Antonio Santmartín. Són

uns cracs! Amb premis del Foment de les Arts Decoratives, experiència com a professors... Ells han fet el projecte arquitectònic pensant en l'accessibilitat i la sostenibilitat. Ascensors, banys adaptats, plaques fotovoltaiques...

F.Enllaç: Ja que ens hi posem, em-ho bé!

E.Emo: La sostenibilitat és estalvi!

Clau Núm. 3: On farem -trobarem- la casa?

F.Enllaç: Parlem del terreny, el lloc on fareu la casa o trobareu la finca per adaptar. Vosaltres sou de Barcelona

E.Emo: Sí, però varem decidir buscar un terreny fora. El preu del sol a Barcelona està pels núvols.

F.Enllaç: L'heu trobat?

E.Emo: Ens varem posar d'acord sobre la zona per on ens agradaria viure. És un altre dels moments crítics del projecte. La reforma de la Llei de l'habitatge de 2014 preveu models d'habitatge com el cohabitatges o les masoveries. Però els ajuntaments no tenen sol previst per aquest tipus d'ús. O compres a preu de promotor o cerques sol privat d'ús assistencial. Però com s'interpreta el sol d'ús assistencial? Què s'hi pot construir en aquests terrenys? Només geriàtrics? Cada ajuntament interpreta la norma a la seva manera.

F.Enllaç: En les converses que heu tingut vosaltres, quina sensibilitat detecteu?

E.Emo: Et diré que els hi fa gràcia! El cohabitatge senior -per a persones grans-, com el nostre, és un projecte comunitari. És una alternativa vàlida en una societat on les persones grans són cada vegada una part més nombrosa de la població.

F.Enllaç: Així...

E.Emo: ...Hem trobat algunes possibilitats interessants per la zona del Maresme. Però les administracions haurien de facilitar préstecs per aquest tipus de projectes, de la mateixa manera que s'ofereixen préstecs a baix interès a d'altres iniciatives. La Generalitat, els ajuntament, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, tenen competències en habitatge. Es podria clarificar la normativa per afavorir aquest us del sol.

El projecte avança

El 8 de juliol vaig rebre un WhasApp de l'Enric: "Tenim el nostre projecte molt avançat: negociacions amb la propietat de la finca que volem comprar... Diumenge 11 de juliol a les 10:00 fem una visita a la finca. El lloc és entre Mataró i Llavaneres. Estas convidat a venir". No hi vaig anar! (Prefereixo anar-hi quan ja la cuina ja funcioni! El Maresme és terra de bons aliments!)

F.Enllaç: Enric, quan portes treballant en aquest projecte?

E.Emo: Prop de dos anys, una jornada completa a la setmana!

F.Enllaç: T'hi traslladaràs a viure aviat, una vegada estigui en projecte enllestit?

E.Emo: Segurament, al principi m'estaré uns dies a Barcelona i els altres pujaré al Maresme. Segons les necessitats, pots passar-hi temporades.

Enric Emo ha estat patró de la **Fundació Auxilia** que dona suport a persones amb diferents capacitats funcionals. Actualment és patró i secretari de la *Fundació Estimia*.

F.Enllaç: Enric, en algun moment no t'has plantejat que hauria estat més fàcil llogar alguns apartaments amb serveis compartits que ja estiguéssim fets?

E.Emo: No és el mateix. Del que parles tu són d'estudis, d'una o dues habitacions, amb consergeria, menjador, menús a sis euros, infermeria... Però en aquesta mena d'ofertes, simplement vas a viure i acceptes el què hi ha! Això és diferent de desenvolupar un projecte propi. La casa on viure els pròxims anys de la meua vida amb persones a qui aprecio i estimo l'hem fet entre tots, al nostre gust, al nostra mida!

F.Enllaç: Tens raó!

A la pàgina web de GEAHousing -<https://geahousing.org>- hi podeu trobar informació sobre el desenvolupament del projecte. Ens transcriu aquí només alguns paràgrafs.

Gestionat a través d'una cooperativa per a la construcció dels habitatges i equipaments comuns, de propietat o d'ús vitalici. És un projecte no especulatiu.

GEA Housing Coop, iniciem aquest projecte per atendre el benestar i les necessitats de persones senior desenvolupant una activitat física, intel·lectual i relacional de qualitat, amb serveis assistencials econòmicament assumibles lligats a petites unitats residencials.

Projecte participatiu amb fi social i sense ànim de lucre per generar una comunitat de convivència amb objectius comuns i preservant la privacitat personal.

Destinat a persones sènior i / o jubilades interessades a compartir la cultura, l'ecologia, la societat, la salut, l'economia, l'art i el futur i la memòria del que coneixen.

Algunes referències de cooperatives de cohabitatge

Enric Emo ens explicava que han conegut i estudiat altres experiències de cohabitatge. En la pàgina de la cooperativa GEAHousing fan referència a CohousingBCN, La Borda, La Charçaire, La Quinta Força, Sotrac i Sostre Cívic.

Sostre Cívic ha esdevingut un referent imprescindible del cohabitatge a Catalunya. Es va fundar l'any 2010. Actualment té prop d'un miler de cooperativistes. A més de la tasca com a cooperativa d'autopromoció de co-

habitatges, l'entitat ha assumit l'objectiu de difondre aquest model.

En el seu portal digital -<https://sostrecivic.coop/>- hi trobaràs valuós material informatiu sobre aquest model de convivència, amb apartats específics on s'hi explica què és l'habitatge cooperatiu sènior, com funciona el model, els principis i valors, a més d'un espai amb Preguntes Freqüents.

A més, han editat **una guia excel·lent de 68 pàgines sobre l'habitatge cooperatiu en cessió d'us**. Les informacions d'aquest apartat han estat elaborades a partir d'aquests materials.

D'altra banda, l'any 2018, la Fundació Enllaç va reunir un grup de persones vinculades a sindicats i partits polítics per debatre sobre cohabitatge. La Fundació també va convidar el consultor en gerontologia Stephan Biel -<https://bielconsulting.eu/>- que fa ja més d'una dècada segueix projectes innovadors relacionats amb la vida de les persones grans LGBTI. Biel és un bon coneixedor d'experiències de cohabitatge sobretot a Europa. Escolteu les seves conferències a YouTube.